

Prepričajte se o kvaliteti Franckove kave!

Venec legend.

Natisnila "Katoliška Tiskarna" v Ljubljani.

K. k. Studienbibliothek Laibach

030050915

Venec legend.

Jabolko.

Tudi jablana nas razveseljuje: spomladi s svojim belo-rdečim in duhtečim cvetjem, poleti s svojo gosto, hladno senco in jeseni — no, saj veste, kaj bi pravil, kar vam vsem najbolj godi na jablani. Kaj naj bi vam tudi prinesel sv. Nikolaj, če ne bi bilo jabolk? Kako bi vas razposajenčke mati utolažila, če ne bi bilo jabolk? Lepo in dobro je jabolko, o tem smo vsi prepričani, a jaz vem še za neko jabolko, ki je pa lepo, in zraven tudi — drago, in to je zlato jabolko.

Kajpada, če vi pozlatite za Božič z zlato peno jabolko, da je daste novorojenemu Zveličarju v dar, to še ni Bog ve kako dragoceno, a lepo je pa že.

Dragoceno pa je, ako je vse iz čistega zlata in zraven še debelo. O takšnem jabolku vam bom jaz zdajle povedal legendo.

Aleksander Véliki je bil mogočen in slaven kralj, ki je živel več ko tristo let pred prvim Božičem. Podjarmil je veliko dežel in premagal mnogo ljudstev. V znamenje svoje mogočnosti je dal napraviti zlato jabolko. Iz vsake podjarmljene dežele je vzel kosec zlata, katerega je dobil v dotični deželi, in iz vsega je vzraslo precej debelo jabolko. Ko bi je jaz ali pa kateri izmed vas imel, menim, da bi smel biti zadovoljen; tako smo pa tudi zadovoljni, čeprav nimamo Aleksandrovega zlatega jabolka, kali?

Ali nihče ne živi na veke, in tudi Aleksander ni; narobe, še prav mlad je umrl, in je moral pustiti dragoceno jabolko svojim neslednikom.

Po mnogih ovinkih in čudnih potih je prišlo to jabolko naposled tudi v roke treh Modrih. Ti so je prinesli v dar novemu judovskemu kralju, Zveličarju. Tako je prišlo to jabolko res v roke najmogočnejšega kralja sveta.

A kaj se zgodi! Mali Jezušček vzame jabolko v svoje božje roke, in v tem trenutju — oj čudo! — se izpremeni zlato v prah. S tem je hotel pokazati, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta, ni blesteče, da on noče daril, ampak človeških — src. A če se je tudi izpremenilo jabolko v prah, naj nam ne bo žal zato, saj smo dobili v Kristusu dragocenejše jabolko, ki nam je v srečo in blagor na veke.

Vrba.

Mrak je bil. Lahen vetrič je vel sem od gore in mi je božal lice, ko sem se izprehajal po samotni poti. Pri poti pa je rasla večno tožna vrba žalostinka. Turobno in žalobno je povešala svoje tanke veje k tlom, in tužno so vršela peresa med seboj v večernem vetru. Rad bi bil izvedel vzrok njene vedne tuge. In vrba — zdi se mi — mi je tiho šepetala žalostno povest, ki jo tu sporočam.

„Dva dogodka sta se vršila v človeški zgodovini z mojo pomočjo: eden

najbolj sramoten in drugi najbolj žalosten, kar jih jaz vem in kar jih vé ves zemski rod. Na mojih vejah se je obesil apostol Kristusov, izdajalec Juda. To je najsramotnejši trenutek mojega bitja in žitja.

In s šibami, katere so narezali na meni, so bičali mojega Stvarnika in Gospoda. To je najžalostnejši dogodek mojega življenja. Zato sem pa odslej vedno otožna in sramotno se pripogibljem k tlom, ker sem jaz pripomogla Odrešeniku, da je toliko več trpel. To je vzrok moje večne žalosti, ali razumeš? ...

Tako je šepetala vrba žalostinka in še tožnejše završala s svojimi listi. In jaz sem razumel njeno žalost in odšel zamišljen domov.

Pelin.

Zopet niste z menoj zadovoljni, ker vam ponujam grenko rastlino. Ponujam jo ravno ne, dasi bi je ne mogel nikdar dovolj ponujati, toliko je vredna ta rastlinica.

Pa poslušajte legendo o njej!

Pojdimo na goro Kalvarijo v onem strašnem času, ko se je vršila najtožnejša dogodba na svetu, ko je umiral naš Odrešenik na lesu križa.

Pod križem pa je rasel pelin, ki tedaj še ni imel tako grenkega okusa. Tresel se je žalosti tudi on nad grozovitostjo ljudi, da ni mogel pomoči svojemu Stvarniku.

Kar zavpije veliki Trpin: „Žejen sem!“ In dali so mu žolča in kisa piti. Tedaj pa je nekaj kapljic kanilo na pelin in zgrozil se je, ko je okusil pijačo, katero nudijo ljudje Bogu. Veselo je vendar posrkal žolč, češ, da bom tudi jaz kaj trpel mesto svojega Boga in Stvarnika.

Ganila je Boga ta velika ljubezen pelinova. Šepeče mu torej milo, da ga je samo pelin čul: „Dobra moja stvar! Bodi pozdravjen in blagoslovljen na večne čase. Kdor zemljanov tebe trga v zdravilni namen, naj bo ozdravljen. To bodi moja osveta nehvaležnemu človeštvu. Kdor pa bi ne bil ozdravljen, ta naj trpi, potrpežljivo prenaša svoje boli v misli, da sem jaz zanj še več trpel. Naj tudi on nekoliko okusi pijačo

iz grenkega keliha, katerega sem jaz vsega izpil.“

Odslej pa je zato pelin dvakrat zdravilna rastlina: prvič kot zdravilo telesu, drugič kot hladilo duši.

Jagoda.

Med raznobojnimi cvetkami na parobku stoletnega gozda rasla je skromna jagoda. Pa takrat še ni imela lepo belega cveta, ni rodila še sladko-rdečih jagod, katerih se sedaj vsi ljudje tako veselé.

Žalostna je bila jagoda in je vzdihovala šepetajoč: „Vsi ljudje se veselé cvetlic, ki rastó krog mene, samo zame se nihče ne briga. Kako rada bi tudi jaz radostila in koristila ljudem. A Oče nebeški, ki skrbi za vse svoje stvari, gotovo tudi mene ne bo pozabil.“ Tako je tožila žalobno, potem pa zopet skromno ždela med visokimi cvetkami.

Pa pride nekdej otrok Jezus med tiste cvetlice, in vsako pozdravi, vsaki izpregovori kako ljubeznjivo besedo. Samo jagodo ne ogovori, kakor bi je ne videl.

To pa užali jagodo in s solznimi očmi šepeče :

„Vse me zaničuje in prezira, še moj Stvarnik me noče poznati in vendar kako rada bi cvela njemu v čast.“

Tiho je šepetala, a Odrešenik jo je čul. Pripognil se je in jo utrgal. Nežno jo je pritisnil na svoje božje ustnice in ji govoril tolažne besede. Cvetlico je pa izpreletela neka tajna sladkost in razcvela je. Kjer so se pa dotaknila usta cvetlice, je vzrasla rdeča jagoda. Odslej pa je leto za letom spomladi vzcvela in rodila jagode. Postala je znamenita in ljudje so radi imeli to cvetlico. A jagoda se ni prevzela, ampak je vedno skromna ostala, veseleč se, da more kaj pomagati ljudem.

Toda človek se kmalu naveliča svojih dobrotnikov in je nehvaležen do svojega Stvarnika.

Nekega dne gresta dva hudobna dečka v gozd jagode nabirati. Pa pride k njima lep deček in ju vpraša:

„Kaj delata? Dajta meni malo jagod, jaz sem tako lačen.“

A onadva odvrneta : „Nič ne delava, pa tudi tebi ničesar ne dava.“

„Dobro; torej naj vama delo tudi nič ne koristi.“ In deček izgine. Bil je božji Sin Jezus.

Odslej pa nima jagoda nobenega božjega blagoslova, in človek se jih nikdar ne nasiti. Tako škodo povzroči vsemu človeštvu hudobna dvojica.

Žajbelj.

Le vprašajte svoje skrbne matere, zakaj je žajbelj dober, in naštele vam bodo cele vrste bolezni, katere zna in more ozdraviti ta rastlina. Če ste pa še dalje radovedni in silite v matere, da naj vam povedó, odkod ima žajbelj svojo zdravilno moč, ali zakaj je dober, bodo najbrže molčale, ali pa rekle, ker ga je Bog za to ustvaril. In res je tako: Bog mu je dal zdravilno moč. Ali s tem še niste zadovoljni, kajneda? Opomorem torej vaši radovednosti in začnem:

Iz svetih zgodb je vsem znano, da sta morala bežati sv. Jožef in Marija z božjim Sinom pred krvoločnim Herodom v daljni Egipt.

Prišli so v puščavo. Nikjer ni bilo nobene kočice, nikjer drevesa, le divji žajbelj je rasel raztresen po planjavi. Radi bi se bili odpočili, a se niso mogli. Toda še hujše je prišlo. Zadaj zagledajo v daljavi hitre jezdece, ko so bili poslani od Heroda, da bi Jezusa zasledili in ga umorili.

Kako se rešiti? Kaj hočejo v tej nevarnosti začeti?

Ta in enaka vprašanja so se jima pojavljala v glavi, a odgovora nista znala nanje. Hiše ni, drevesa ni, grmiča ni... vse je sama gola puščava. Kako torej ubežati brzim jezdecem-preganjavcem?

Toda Bog ne zapusti svojih. Marija in Jožef vzdihneta proti nebu, in — o čudo — trije žajbeljni, ki so rasli ob potu, so se jeli širiti in širiti, dokler niso vseh treh svetih oseb v svoje stebelce sprejeli, potem so se pa zopet skrčili in postali neznatni ko prej. Jezdecem so se čudili, da so jim njihove žrtve izginile izpred oči, a ker niso mogli ničesar zaslediti, so se brezuspešno vrnili.

Tako jih je rešila skromna rastlinica žajbelj. Jezus jo je blagoslovil in ji dal

zdravilno moč, da je postala res blagor
človeštvu v bolezni, kakor pravi latinska
beseda „salvus“ (rešilen), iz katere je
posneto slovensko ime. —

Oreh.

Kadar so orehi zreli, jih klatite; če
jih o svetem Nikolaju ali o Božiču ne
dobite med darili, se tako nekako čudno
namrdnete, kakor da bi zaslužili zlate, a
včasih še piškavih ne zaslužite. Iz tega
sklepam, da imate orehe radi. A ker
vem, da ste pridni, in da zaslužite polno
kopo lepih orehov, vam bom v nado-
mestilo povedal eno zgodbico, ker
sem vas tako hudo razžalil in krivo
obdolžil.

Na novoletno noč se marsikaj čud-
nega dogodi. Le vprašajte zgovorne
dede in vsevedne babice, kaj vam
bodo povedale čudovitih pravljic. Če se
drugega čudovitega ne zgodi, se saj to,
da eno leto umre, in se v istem tre-
nutku drugo rodi.

Pred več leti se je tudi nekaj čud-
nega dogodilo v novoletni noči.

V neki vasi — ime sem že pozabil — hodil je v tej noči vaški čuvaj po vasi gor' in dol', kakor tisti graničar, o katerem govori pesem:

Po straži tiho gor' in dol'
Koraka graničar,
Ne vidi nič, ne sliši nič,
Kot bil bi mrtva stvar.

A rekel sem preveč, ker sem baš kar dejal, da ne vidi nič, ne sliši nič. Ne, naš stražnik je videl to noč nekaj in tudi slišal nekaj — silno čudovitega. Pa le zvesto berite, sedaj pride glavno.

Ko je tako tiho in zamišljeno korakal, prikaže se mu angel božji in mu pokaže dva predala. Prestrašen pogleda stražnik in vidi oba polna orehov. Angel mu velí, da naj si jih vzame kolikor hoče. Stražnik si jih nabere iz prvega predala, ki so bili istotako lepi videti ko v drugem. Toda angel ga pouči in mu pravi:

„Naberi si jih iz drugega, kajti v prvem so sami piškavi. Orehi pomenijo ljudi. Glej, po zunanjem so si oboje vrste ljudje enaki: dobri in hudobni. Pa kmalu bo konec sveta in takrat se

bo odkrilo, kdo je pravičnik in kdo licemerec.“

Nato angel izgine. Stražnik je imel pa polne žepe orehov.

Bodisi ta povestica resnična ali ne, za nas vse ima globok nauk in svarilen glas.

Hrast.

Ne strašite se, da pričnemo zdaj z legendo o vragu; saj z vami nima nič opraviti, ker ste vsi pridni. Tudi ta legenda vas bo o tem prepričala, da brez božjega pripuščenja nima vrag nobene moči. Hudobnemu duhu je pač hudo, da je izgubil edino dobro — Boga. Nikjer ne najde pokoja, kajti vsak duh najde svoj pokoj le v svojem Stvarniku, a od njega je na veke zavržen. Da bi se na kak način umiril, prosil je Boga, naj mu da v oblast vsaj eno drevo, ki naj bi bilo potem njegovo. Bog mu je prošnjo uslišal in mu dal na izbero, katero drevo bi si izvolil.

Dolgo je premišljal vrag, za katero drevo bi prosil. Naposled si izbere hrast, češ to drevo je najtrdnejšo in najbližje

človeških bivališč. Od ondod bom motil in zapeljeval človeški rod. Pod hrast hodijo ljudje najraje ob nevihtah, v njega najraje trešči. To drevo bo moje. Bog mu potrdi izvolitev, todo s tem pogojem, da bo svoje vladarstvo šele takrat nastopil, ko bo hrast vse svoje listje izgubil. Zadovoljiti se je moral s tem pogojem hudobec.

Čakal je mesece in mesece. Listje je jelo jeseni rumeniti in odpadati. Takrat se je obveselil vrag, češ, kmalu bo hrast moj. Toda hrastovo listje je le počasi padalo. Dan za dnem je hodil vrag pod hrast stat. Res je mnogo listja odpadlo, a mnogo ga je še gori ostalo. Čakal je celo zimo do spomladi. Tu je menil, da bo vsaj prišel hrast pod njegovo oblast.

Ali, oh, poganjalo je že novo listje in staro še ni odpadlo. In preden je odpadel zadnji stari list, stal je košati hrast v novem zelenju. Prevarjeni vrag pa je osramočen stepel hrast, da se mu še zdaj pozna na listju. Vrag pa je izgubil vso pravico do dreves. In res, kajti vsa drevesa so božja stvar in nihče nima oblasti do njih razun Stvarnika.

„Tavžentroža“.

Poznate tavžentrožo? — „Seveda, kajpada!“ mi doni od vseh strani. No, je že lepo, da jo poznate, a tega pa nihče nevé, odkod ima svoje ime?

Ker vidim, da vsi molčite, moram pa jaz nadaljevati, ker sem že začel. To je bilo takole:

Nekdaj je bilo, da je neki bogatin hudo zbolel. Legenda nam ne pove, kakšna bolezen je bila, a gotovo je bila huda, ker so že vsi zdravniki obupali nad njegovim ozdravljenjem. Pa kjer je največja sila, tam je božja pomoč najbolj mila. To je mislil tudi bolnik in je molil noč in dan, da bi ga Bog ozdravil.

Ko je tako goreče molil, zasveti se njegova spalnica, in krilati angel v snežnobelem oblačilu stoji pred njim. V roki je držala cvetico, ki je dobila pozneje ime tavžentroža. In angel božji začne:

„Čul je Bog tvojo molitev in tvojo obljubo, da boš dal tisoč kron ubogim, ako ozdraviš. Rabi torej to cvetlico, katero ti prinašam in katera je doslej bila povsod zaničevana, a je

vredna tisoč kron zaradi svoje zdravilne moči, katero ji je dal vsedobri Bog v blagor bednemu človeštvu. O ne zabi svoje obljube.“

In angel je izginil. Bolnik pa je ubogal angela, in pridno rabil tavžent-rožo. Pa je tudi kmalu ozdravil in dal revežem, kar je obljubil.

V spomin na to ozdravljenje pa nosi ta cvetica to dragoceno ime. Pa je tudi zasluži. Le radi jo nabirajte, bo pozimi prav prišla.

Večna pomlad.

Na koncu smo. Vem, da so se moji čitatelji že naveličali poslušati enakomernih legend, zato pa sklenem. Le eno bom še v slovo povedal.

Pomlad je prosila Boga, da bi smela večno vladati, in Bog ji prošnjo usliši. Vsa narava se je dražestno oblekla in večna pomlad je zavladala po zemlji. Skraja so je bili ljudje veseli, in so ljubili cvetke, a kmalu so se jih naveličali in jih prezirali.

To je bolelo cvetice, in prosile so Boga, naj v kazen ljudem odvzame večno pomlad. In tudi topot je Bog uslišal prošnjo in je ustvaril poletje, jesen in zimo. Sedaj pa ljudje vzdihujejo po večni pomladi, a zaman. Tako sem posvetil zadnjo legendo cveticam, o katerih nisem posebej pisal. Ni več večne pomladi, toda vi se ne žalostite zaradi tega preveč, dragi čitatelji. Saj imate v srcih večno pomlad, dokler ste nedolžni. In kedaj bomo tudi uživali v nebesih večno pomlad, le Bog daj, da je nam da. S to željo se tudi poslavljamo od vas! Bog vas ohrani!

1890

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL.

Prepričajte se o kvaliteti Franckove kave!

Pravi „FRANCK“ najboljši pridatek za kavo

Tovarniška znamka.

Pazite
na tovarniško znamko kavni mlinček.

Založili Henr. Francka sinovi.